

1)

2) Debata wokół kary śmierci

a) 1. Cele lekcji

i)a) Wiadomości

Uczeń:

- zna podstawową argumentację „za” i „przeciw” karze śmierci używaną we współczesnych debatach etycznych,
- zna podglądy głównych środowisk opiniotwórczych w sprawie kary śmierci,
- rozumie istotność i społeczny kontekst poruszanego problemu.

ii)b) Umiejętności

Uczeń:

- wykazuje umiejętność dyskusowania na temat „kary śmierci”,
- umie odnieść teoretyczny problem etyczny do kontekstu praktycznego,
- zdobywa umiejętności pracy w grupie.

c) Podstawy

Lekcja realizuje podstawę programową w zakresie:

- celów edukacyjnych – kształtuje refleksyjną postawę tak istotnej kwestii moralnej, jaką jest kara śmierci oraz uczy odpowiedzialności w związku z dokonywaniem istotnych wyborów moralnych,
- zadań szkoły – uświadamia ważny problem moralny, jakim jest kara śmierci i sposoby jego rozwiązania oraz umożliwia rozwój umiejętności prezentacji własnego stanowiska w dialogu z innymi,
- treści – należy do bloku tematycznego „główne problemy współczesnej etyki”,
- osiągnięć – uczy dokonywania wyboru wartości oraz rozstrzygania wątpliwości i problemów moralnych.

b) 2. Metoda i forma pracy

Krótki wykład, dyskusja klasowa (praca w grupie).

c) 3. Środki dydaktyczne

Materiały do pracy:

- duże płachty papieru,
- kolorowe flamastry.

d)4. Przebieg lekcji

i)a) Faza przygotowawcza

ii) Na zajęciach nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i informuje o celu zajęć. Informuje o formalnym przebiegu zajęć: krótkim wykładzie w fazie wstępnej lekcji i późniejszej debacie.

iii)b) Faza realizacyjna

Część I.

1. Nauczyciel omawia następujące zagadnienia:

- pojęcie „kary” i podstawowe zagadnienia społeczne skupione wokół niej,
- pojęcie „kary śmierci” i zarys historyczny jej stosowania,
- stanowisko znanych filozofów wobec kary śmierci: Johna Stuarta Milla i Immanuela Kanta,
- stanowisko Amnesty International,
- stanowisko chrześcijan,
- stanowisko polskich filozofów: Iji Lazari Pawłowskiej i Tadeusza Kotarbińskiego.

2. Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy i rozdaje każdej z nich płachtę papieru i flamaster. Dwie grupy otrzymują zadanie wspólnego wymyślenia argumentów „za” karą śmierci” dwie pozostałe zadanie wymyślenia argumentów „przeciw” karze śmierci.

3. Każda z grup przedstawia publicznie swoje argumenty zawieszając płachty w widocznym miejscu (na przykład na tablicy przy użyciu magnesu).

Część II

Nauczyciel łączy cztery grupy w dwie: jedną argumentującą „za” karą śmierci, drugą argumentującą „przeciw” karze śmierci. Dwie grupy siedzą naprzeciw siebie. Nauczyciel informuje uczniów, że właśnie rozpoczął się program telewizyjny, a oni występują w roli ekspertów etycznych i mają przekonać swoich oponentów do własnego spojrzenia na problem kary śmierci. Uczniowie prowadzą aktywną debatę. Nauczyciel pełni rolę koordynatora dyskusji.

Przykładowe pytania jakie nauczyciel może wykorzystać w celu poprowadzenia i podtrzymania debaty:

- Czy wprowadzenie kary śmierci i zaostrzenie kar zwiększy bezpieczeństwo?
- Czym powinna się kierować społeczność: sprawiedliwością czy miłosierdziem?
- Co miałyby na celu kara śmierci? Czy miałyby pełnić funkcję prewencyjną czy wyrównawczą?
- Czy zabijanie można usprawiedliwić z perspektywy „kary śmierci”?

iv)c) Faza podsumowująca

Nauczyciel kończy debatę i omawia styl jej prowadzenia. Ocenia argumentację uczniów pod względem jej jakości. Podkreśla wagę umiejętności racjonalnej dyskusji i odpowiedzialności za wypowiedzane poglądy.

d) Praca domowa

Nauczyciel zadaje do napisania esej: „Dokonaj oceny moralnej kary śmierci. Z jakimi stanowiskami omówionymi na lekcji jest ona zbieżna, a jakim stanowiskom przeciwna?”.

e)5. Bibliografia

1. Hołówka J., *Etyka w działaniu*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2002.
2. Kalita Z. (red.), *Etyka w teorii i praktyce. Antologia tekstów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2001.
3. Jenkins J., *Introducing Moral Issues*, Heinemann, Oxford 1994.

f)6. Załączniki

a) Materiały pomocnicze dla nauczyciela

Argumenty „za” karą śmierci stosowane w etyce:

- są czyny, które wykraczają poza granice człowieczeństwa; wtedy człowiek traci prawo do istnienia, zaburza ład moralny świata,
- drastycznie wzrasta przestępczość i brutalność (o ok. 15% rocznie),
- kierowanie się miłosierdziem demoralizuje społeczeństwo, które powinno się kierować zasadą sprawiedliwości,
- kara śmierci była od zarania dziejów; dlaczego teraz jej zakazywać,
- terrorystów którzy zabijają niewinnych ludzi powinien spotkać taki sam los,
- kara śmierci chroni ludzi przed mordercami,
- zemsta leży w naturze ludzkiej,
- kara śmierci pomaga rodzinie ofiary pogodzić się ze stratą.

Argumenty „przeciw” karze śmierci stosowane w etyce:

- kara śmierci odbiera człowiekowi możliwość odpłaty za popełnione przestępstwo,
- zaostrenie kar ani wprowadzenie kary śmierci nie obniży wskaźnika przestępczości jeśli organy ścigania będą działać (jak do tej pory) nieudolnie,
- lepiej nie skazać na karę śmierci kilku przestępców niż jedną niewinną osobę,
- kara śmierci może przemienić terrorystów w ofiary,
- kara śmierci jest morderstwem w imię prawa, które plami krwią,

- kara śmierci niekoniecznie powstrzymuje morderców,
- kara śmierci jest okrucieństwem,
- zamiast zabijać morderców powinniśmy studiować raczej ich motyw,
- każde życie jest święte – społeczeństwo nie ma prawa decydować komu je odebrać,
- czasami zdarza się iż podczas wykonywania kary śmierci urzędnicy działają wadliwie; wtedy skazany cierpi; cierpi też wtedy rodzina przestępcy,
- zemsta jest uczuciem destrukcyjnym, nigdy budującym,
- kara śmierci jako okrucieństwo świadczy o niskim poziomie cywilizacji społeczeństwa,
- kara śmierci nie jest aktywną formą zadośćuczynienia.

g)7. Czas trwania lekcji

90 minut (2x45 minut)

h)8. Uwagi do scenariusza

Brak